

Hantverkarjubileum i Gunnarskog.

100 år sedan mästernickaren C. M. Norrby

föddes.
* 13/12 1849 + 3/2 1939

Den 13 december på själva Lucia-dagen blir det jämt 100 år sedan en av Gunnarskogs mera kände hantverkare föddes. Det var i hemmet Byn han först så dagens ljus. Föräldrarna innehade egendomen "Där Nole" och därifrån härstammar Carl Magnus Nilsson, som sedermera gick under namnet: C. M. Norrby — ett tillnamn som han antog efter gården. —

Snickaremästare Norrby kom till hög ålder och hade inträtt i sitt 90:de levnadsår då han för alltid lade ned sina verktyg, ty den 3 febr. 1939 slutade han sina dagar.

Hans hustru, Kajsa, född Magnusson, var ett år äldre och avled redan 1909. Hon var född i Gröttvål. Som yngling kom Norrby i snickarlära hos Eriksson i Taserud — fader till de kända bröderna Eriksson. — Det torde ha varit i mitten av 1860-talet. Efter fullbordad lärotid konditionerade han bl. a. i Köping och Stockholm varefter han återvände till hembygden och började på egen hand.

Någon tid hade han verkstad i hemmet men inköpte efter ingånget äktenskap i mitten på 1870-talet, en egendom i Tobol där han lät uppföra en verkstad för tillverkning av möbler och bedrev även jordbruk, vilket var en betingelse för det stora hushållet.

Omkring 60 år bedrev Norrby sitt hantverk i Tobol och blev vida känd både i Sverige och Norge. Beställningar fattades icke. Som medhjälpare hade han skickliga yrkesmän vilka allra först fått sin utbildning hos honom och som sedan stannade kvar i flera år efter den egentliga lärotiden som var tre år. En av dem var bl. a. Johan Johansson från Sälboda, vilken stannade i 11 år. Han var en mycket skicklig yrkesman

C. M. Norrby.

och som sådan, erhöll han sedermera plats som verkställare hos Östlund & Almqvist, Arvika där han fyllde sin uppgift till uppnådd pensionsålder.

Från alla håll kommo nya lärningar och plats fanns på verkstaden för ett 8—10-tal. Bänkarna stodo ganska tätt och trångt var det för pojkarna.

Längst in hade "mäster" sin plats. Där fanns svarven i hörnet med det stora svänghjulet uppefter väggen. Här var det intressant för oss pojkar att på kvällarna få hjälpa till att "trampa". Intressant var det även att se då svarvspånen yrde omkring oss, och då den skicklige bildhuggaren Norrby vid sin bänk med sitt stämjärn gjorde sina vackra arbeten. Man kanske "stod i vägen" många gånger men han var barnkär, snäll och godmodig. Man gjorde även påhälsningar hos de övriga och kanske man även kunde i någon mån "stå till tjänst" åtminstone att hålla i den lilla blecklampan vilket utgjorde belysningen, ty var och en hade en sådan. Belysningen på den tiden var för övrigt ganska minimal.

Allt arbete utfördes under långa tider för hand, men så småningom skaffade Norrby en liten ångma-

skin, vilken underlättade betydligt. Det var en stor dag då detta skedde. Då det gällde transporten av de möbler som skulle skickas, var det icke så lätt. Det gällde att de vackra polerade möblerna voro väl embalerade då de lastades på den för ändamålet stora planvagnen då hästen spändes före i daggroningen och färden gick antingen till Arvika eller Ämotfors.

Ett hundra meter från bostaden var verkstaden belägen. Mellan köksingången och verkstaden fanns en ståltråd spänd.

I verkstaden, innanför dörren, fanns en stor bjällra. Vid måltiderna användes denna "ringlinje" och då blev det fart på pojkarna och de som kunde springa fortast — kommo först till bordet. — De matfriska ungdomarna — och även de till åren komna — skulle allesammant intaga sin måltid vid samma bord. Det var ett stort hushåll och icke alltid så lätt för husmodern att få det att fungera. Ett par "drängar och dito pigor" hörde även dit, dessutom en skara barn.

Husmodern var en lugn och god människa och gjorde allt till det yttersta. Men bekymmersamt måtte det ha varit många gånger. Minst ett 50-tal torde ha varit i snickarlära hos Norrby under årens lopp. Många av dem erhöll plats vid Orgelfabriken i Arvika och nästan alla ha nu gått ur tiden. Av de äldre som ännu leva är Carl Johan Dahlgren, Arvika, nyss fyllda 80 år och Anders Andersson, Kattersrud, Sälboda, som är 87 år gammal. Jag minns dem alla från gången tid. Den gamla verkstaden står ännu kvar och fastän Norrbys tväme söner lärde sig yrket blir det icke mycken tid för dem numera, då de båda äger ett större jordbruk. Men yrket har likväl gått i arv hos efterkommande. Fabrikör Erik Andersson i Jerperud är en av dem. En finsnickare av rang finns det dock fortfarande kvar i Tobol det är Norrbys svärson, Anders Magnusson.